

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 391/2020-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a zo sudcov Petra Straku a Roberta Šorla (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpeného Mgr. Tomášom Bašticom, advokátom, Grösslingová 56, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sp 1/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sp 1/2013 porušené boli.

2. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sp 1/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 561,78 € (slovom päťstošesťdesiatjeden eur a sedemdesiatosem centov) na účet jeho právneho zástupcu – Mgr. Tomáša Baštica, advokáta, Grösslingová 56, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 391/2020-16 z 20. októbra 2020 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sp 1/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že 3. januára 2013 podal na krajskom súde opravný prostriedok, ktorým sa domáhal preskúmania rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Bratislave (ďalej len „úrad“) č. 1414/92, 1415/93, zn. R 2/6138/12/562/07/MBE z 22. novembra 2012 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie úradu“) v reštitučnom konaní, ktoré začalo v roku 1992 a trvá 28 rokov. Sťažovateľ navrhoval, aby krajský súd napadnuté rozhodnutie úradu vo výroku II a IV zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie s vyslovením záväzného právneho názoru o ústavne konformnom výklade a aplikácii dôvodov nevydania pozemku. Krajský súd od začiatku konania vykonal podľa sťažovateľa tieto úkony: 1. marca 2013 zamietol návrh na prerušenie konania, následne uznesením z 8. januára 2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 22. októbra 2014, prerušil konanie do vydania nálezu ústavného súdu v konaní o návrhu verejnej ochrankyne práv z 18. júna 2013. Právoplatnosťou uznesenia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 44/2015 z 28. októbra 2015 o odmietnutí návrhu odpadol dôvod prerušenia konania. Sťažovateľ podaním zo 6. marca 2017 a opätovne podaním z 8. októbra 2018 navrhol, aby krajský súd prerušil konanie a podal na ústavnom súde návrh na začatie konania o súlade ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“ alebo „zákon o pôde“) s ústavou. Podaním z 15. mája 2020 sa sťažovateľ obrátil na predsedu krajského súdu so sťažnosťou na postup súdu, kde namietal porušenie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Podpredseda krajského súdu v odpovedi z 12. júna 2020 skonštatoval, že v predmetnom konaní zistil nečinnosť a sťažnosť na prietahy vyhodnotil ako dôvodnú. Z uvedeného je zrejmé, že na krajskom súde sa neuskutočnilo žiadne pojednávanie a súd nerozhodol ani o procesných návrhoch sťažovateľa. Konanie trvá osem rokov, z toho šesť rokov bol súd absolútne nečinný. Sťažovateľ vzhľadom na doterajšiu dĺžku reštitučného konania, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), požaduje aj finančné zadostučinenie v sume 28 000 €. Zdlhávané konanie o reštitučnom nároku pociťuje sťažovateľ ako osobnú a rodinnú krivdu.

3. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadost'učinenie 28 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a ďalšie podanie sťažovateľa

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 Spr V 569/2020 zo 6. novembra 2020 doručeným ústavnému súdu 11. novembra 2020 vyjadril k ústavnej sťažnosti predseda krajského súdu. V nadväznosti na vyjadrenie [REDAKOVANÉ] (samosudkyne) konštatoval, že s poukazom na ňou uvedené skutočnosti sa stotožňuje s jej názorom, že predmetná sťažnosť nie je v danom prípade s poukazom na existenciu objektívnych dôvodov, tvoriacich postup krajského súdu, po vecnej stránke dôvodná. Odkázal na vyjadrenie [REDAKOVANÉ], podľa ktorého dodatkom č. 4 k rozvrhu práce na rok 2017 bola [REDAKOVANÉ] preradená z civilného kolégia do správneho kolégia krajského súdu a bolo jej pridelených 203 vecí, z toho najstaršie z roku 2010. Zamerala sa prednostne na vybavovanie sociálnej agendy podľa poradia od najstarších vecí, keďže ide o agendu, ktorá v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru má prebehnúť s osobitnou rýchlosťou, keďže ide o agendu týkajúcu sa prostriedkov na živobytie, ako aj z dôvodu, že šlo takmer v celom objeme o agendu napadnutú sťažnosťami žalobcov. Dodatkom č. 5 k rozvrhu práce krajského súdu na rok 2019 bolo [REDAKOVANÉ] pridelených ďalších 86 vecí, najstaršia z roku 2004. [REDAKOVANÉ] ďalej upozornila na úpravu samosudcovskej agendy v zmysle § 23 ods. 2 Správneho súdneho poriadku. Ide o objem agendy v jej skladbe ťažko zvládnuteľný, keďže azylová agenda je limitovaná lehotou 90 dní na rozhodnutie a veci týkajúce sa zaistenia lehotou 7 dní na ich prejednanie a obe agendy lehotou 7 dní na vyhotovenie rozsudku. Rozsah tejto agendy je nepredvídateľný a bráni plynulému vybavovaniu ostatnej agendy. Uvedené sa týka aj rozhodovania o návrhoch na priznanie odkladného účinku správnym žalobám vo veciach azylu,

o ktorých má správny súd rozhodnúť do 15, resp. do 30 dní. Navyše, Správny súdny poriadok podávanie týchto návrhov nelimituje a v prípade nevyhovenia návrhu sú podávané opakovane.

5. [REDAKOVANÉ] uviedla, že prácu samosudcu mimoriadne zaťažila aj agenda, ktorá prešla z právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na krajské súdy, ktorou je iný zásah orgánu verejnej moci. Keďže ústredné orgány verejnej správy a ministerstvá sídlia v Bratislave, na ich vybavenie je takmer vo všetkých prípadoch príslušný krajský súd s jeho v súčasnosti dvoma samosudcami, zaťaženými počtom 832 nevybavených vecí. [REDAKOVANÉ] rozhoduje aj veciach podľa Občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa žalôb proti Centru právnej pomoci, katastra nehnuteľností a reštitučné veci. Ďalšou skutočnosťou narúšajúcou snahu a povinnosť rozhodovať veci podľa poradia od najstarších je obrovské množstvo sťažností podaných v snahe dosiahnuť uprednostnenie pred ostatnými, čo bráni plynulému vybavovaniu agendy podľa poradia, keďže sťažnostná agenda je vedením súdu sledovaná a musí byť vybavená prednostne.

6. K sťažnostnej veci [REDAKOVANÉ] uviedla, že je v poradí tretím sudcom vo veci. Jej oddelenie pozostáva z 230 nevybavených vecí, z ktorých najstaršia je z roku 2004. Skoršie vybavenie vecí napadnutých v termíne neskoršom, ako je sťažovateľova vec, je ovplyvnené charakterom veci (azyl, zaistenie...). Na dokreslenie dodala, že značné časové úseky pracovala bez vyššieho súdneho úradníka a okrem meritórnej agendy vybavovala aj návrhy na odkladné účinky, ako aj uznesenia na odstránenie väd. Zároveň poukázala na procesné prekážky spojené s prevenciou šírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, a s tým spojené prerušenie plynutia procesných lehôt a obmedzenia pojednávanií. V závere doplnila, že zaťaženosť sudcov a skutočné podmienky výkonu súdnictva na exponovaných súdoch nemôžu byť zľahčované ani kladené za vinu sudcovi, pretože základná povinnosť zabezpečiť objektívnu schopnosť justície plniť svoju úlohu v reálnom čase zaťažuje štát.

7. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci v zmysle § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. K vyjadreniu krajského súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj sťažovateľ. V celom rozsahu zotrváva na všetkých svojich tvrdeniach uvedených v sťažnosti, ktorými odôvodňuje jej opodstatnenosť. Dôvody prietáhov spočívajúce v zlej organizácii práce súdu, preťažnosti sudcov, nedostatočnej personálnej kapacity krajského súdu nemôžu ísť na úkor sťažovateľa a na úkor jeho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov. Je pozitívnym záväzkom štátu, aby vytvoril adekvátne podmienky pre výkon súdnej ochrany, a to tak, aby neboli porušované jeho základné práva. Poukázal zároveň aj na výsledok vybavenia jeho sťažnosti podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorú podpredseda krajského súdu vyhodnotil ako dôvodnú a konštatoval, že zistil nečinnosť.

9. Sťažovateľ zároveň vyslovili súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej ústavnej sťažnosti v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Základnou povinnosťou súdu a zákonného sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z.

Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“) sa konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti Správneho súdneho poriadku dokončia podľa doterajších predpisov. S ohľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie bolo začaté v januári 2013, t. j. ešte pred nadobudnutím účinnosti Správneho súdneho poriadku, bude dokončené podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku § 6 OSP súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej podľa § 100 ods. 1 prvej vety OSP, len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Princípy konania obsiahnuté v § 6 a § 100 ods. 1 OSP sa teda uplatnia aj v napadnutom konaní.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom k porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom krajského súdu v konaní o preskúmanie rozhodnutia úradu v reštitučnom konaní.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia úradu v reštitučnom konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb., ktoré patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov v správnom súdnictve. Ani predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitost' tejto veci.

20. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. V konaní bol sťažovateľ procesne aktívny a krajskému súdu poskytoval potrebnú súčinnosť.

21. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v priebehu napadnutého konania. Z predloženého súdneho spisu krajského súdu ústavný súd zistil, že v napadnutom konaní po podaní opravného prostriedku podľa § 9 ods. 7 zákona o pôde, návrhu na preskúmanie rozhodnutia podľa § 250l a nasl. OSP a návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP z 3. januára 2013, bol návrh na prerušenie konania zamietnutý uznesením z 1. marca 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. marca 2013. V decembri 2013 doručoval krajský súd účastníkom predvolania na prvé pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 25. február 2014. V tom istom mesiaci (decembri) doručil sťažovateľ krajskému súdu oznámenie o začatí konania pred ústavným súdom o návrhu na vyslovenie nesúladu ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. s ústavou, ktorý podala verejná ochrankyňa práv, a návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP. V januári 2014 krajský súd prerušil konanie do vydania nálezu ústavného súdu. V apríli 2014 bolo krajskému súdu doručené odvolanie zúčastnenej osoby v 2. rade proti uzneseniu o prerušení konania, o ktorom rozhodol najvyšší súdu uznesením z 22. októbra 2014 tak, že ho odmietol. V priebehu roka 2015 krajský súd opakovane zisťoval stav konania na ústavnom súde a nariadil pojednávanie na 9. jún 2015. Sťažovateľ žiadal o zrušenie tohto pojednávania, keď poukazoval na prerušenie konania a na skutočnosť, že ústavný súd ešte vo veci nerozhodol. Zároveň vyjadril nesúhlas s pojednávaním v jeho neprítomnosti. Dňa 9. júna 2015 sa pojednávanie uskutočnilo

a bolo odročené na neurčito. Uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 44/2015 o odmietnutí návrhu verejnej ochrankyne práv nadobudlo právoplatnosť 10. februára 2016. V auguste 2016 krajský súd doručoval účastníkom konania predvolania na pojednávanie nariadené na 27. september 2016, ktoré sa však z dôvodu práceneschopnosti sudcu neuskutočnilo. Následne od septembra 2016 až do predloženia spisu ústavnému súdu v novembri 2020 krajský súd nevykonával vo veci žiaden úkon.

22. Ústavný súd na základe popísaných úkonov zistených z predloženého spisu krajského súdu zistil nečinnosť krajského súdu v období od marca do decembra 2013 v trvaní 9 mesiacov, od februára do augusta 2016 v trvaní 6 mesiacov a v období od septembra 2016 až do predloženia spisu ústavnému súdu v novembri 2020 v dĺžke 4 roky a 2 mesiace, spolu v trvaní 5 rokov a 5 mesiacov.

23. Pokiaľ ide o obranu krajského súdu spočívajúcu v argumentácii o preťažení jeho správneho kolégia, ústavný súd tu poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99). Ústavný súd rozumie, že nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či zákonného sudcu, trvá však na tom, že systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripísať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (napr. I. ÚS 119/03).

24. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48

ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

25. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

26. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že nečinnosťou krajského súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sp 1/2013 konal bez zbytočných prieťahov, pretože namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti právoplatne skončené.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

29. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 28 000 €, čo odôvodnil predovšetkým neprimeranou dĺžkou celého reštitučného konania podľa zákona o pôde, ktoré začalo ešte v roku 1992. Sťažovateľovi

už štátne orgány priznali postavenie oprávnenej osoby podľa zákona o pôde, jedinou otázkou, ktorej riešenia sa domáha v napadnutom konaní pred krajským súdom, je, či mu prináleží odškodnenie vydaním pôvodných pozemkov alebo poskytnutie náhradných pozemkov, resp. finančné odškodnenie. Zdĺhavé konanie o majetkových nárokoch, ktoré súvisia s odňatím vlastníctva nehnuteľností patriacich jeho rodine, pociťuje ako novú osobnú a rodinnú krivdu, za ktorú viní štát.

31. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

32. Ústavný súd vzhľadom na svoje zistenia o doterajšom priebehu napadnutého konania dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno považovať za dostatočné zadost'učinenie pre s'ťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadost'učinenie.

33. Pri určení sumy primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného krajským súdom, ako aj na jeho absolútnu nečinnosť v trvaní spolu viac než päť rokov, berúc do úvahy predmet konania na krajskom súde a jeho význam pre s'ťažovateľa, správanie s'ťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € pre s'ťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

34. Ústavný súd nevyhovel tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu.

VI.

Trovy konania

35. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

36. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

37. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2019 v sume 1 062 €. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (príprava a prevzatie veci, písomné podanie na súd – sťažnosť a písomné podanie na súd – vyjadrenie), pričom hodnota jedného úkonu je 177 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľa nárok aj na náhradu režijného paušálu 10,62 € za jeden úkon podľa vyhlášky. Náhrada trov právneho zastúpenia vypočítaná ústavným súdom spolu takto predstavuje sumu 562,86 €. Ústavný súd však priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 561,78 €, teda vo výške, ktorú sám vyčíslil v replike k vyjadreniu krajského súdu.

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu